

EN PATUFET

ANYX 6-JANER-1912 N° 417

CRONIQUETA

Els Reis dels pobres

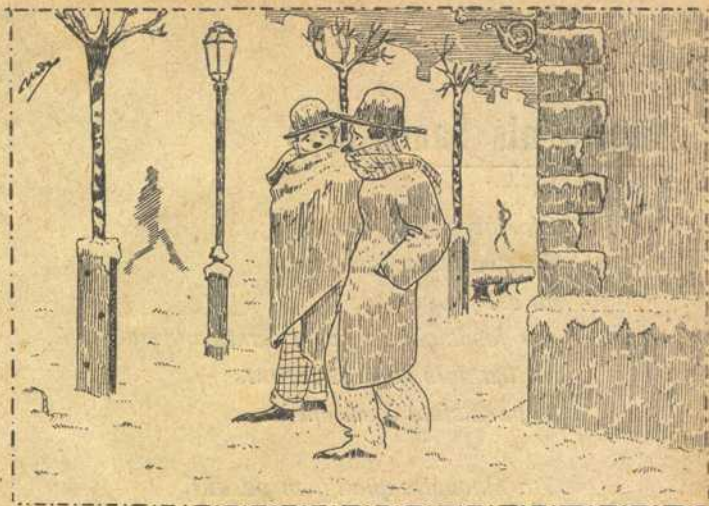
LA caritat no sols s'exerceix donant un tros de pa a qui fameja o abrigant a qui té fret. Acte de verdadera caritat pot ser el consol portat al qui pena de mals de l'ànima, y la satisfacció donada a qui no podria esperar-la dels propis medis.

Ens sugereix les anteriors consideracions l'acte de bella y generosa caritat que organisa pera aquesta nit l'Ateneu Obrer del Districte Segón d'aquesta ciutat, en favor dels nens y nenes pobres d'aquella barriada.

Aquell districte, que comprèn bona part dels carrers de la Barcelona vella, es habitat, com sabreu, per una gran munió de famílies necessitades que, com a tals, no poden proporcionar-se aquells goigs reservats a les cases de millor passament; y, entre aquets goigs, ¿quins poden ser més desitjables que'ls propis d'aquestes festes, eminentment íntimes y familiars?

Trist es sempre pera un pare no poder posar pa a taula, però ¡quànt més no ha de serho, per exemple, en la diada de Nadal, caracterisada principalment per l'abondancia y exquisitat del repàs d'aquell dia! Trist es també que un cap de família's vegi impossibilitat de proporcionar als seus petits fills cap d'aquelles satisfaccions propies de la edat llur, però ¡quanta més tristesa no ha de fer, no poder comblar llurs il·lusions en una festa com la dels Reis, que es per excel·lencia la festa dels infants!

Heu considerat may vosaltres, petits lectors, que espereu ab tanta ansia l'arribada del dia de Reis, l'immensa desolació que deu afligir el cor dels noyets pobres, quan al obrir el balcó de la seva humilíssima

— ¿Sabs en Quim? Es mort.
 — ¡Què'm dius! ¡Me deixes fret!

cambrà en aquell radiant matí, no troben ni una sola d'aquelles joguines en que havien somniat la nit abans?

Però ¿es possible que'ls Reys, essent Sants y, per lo tant, justos y piadosos, s'oblidin dels nens pobres per la sola rahó de que són pobres? De cap manera; els Sants Reys no sols no desamparen als nens que són humils, sinó que'ls fan objecte d'especial privilegi y predilecció, com ho proba'l fet de que enguany, acceptant molt satisfets la invitació de l'Ateneu Obrer del Districte Segón, de que abans parlàvem, aniràn al seu hostatge social, ahont personalment repartiràn joguines y lleminadures als nens y nenes del barri, els quals podràn contemplar llurs rostres, reverenciar llurs magestats y agrahir personalment els presents que'ls hi fassin.

Y aquets petits germans vostres que d'altra manera, potser per no tenir molts d'ells ni sabata pera posar al balcó, no haurien pogut participar de l'alegria de la diada, mercès a l'acte de caritat d'aquella entitat benemèrita, podràn associarse a l'alegria dels més afavorits per la fortuna y contar tots plegats les excelencies dels Sants Reys d'Orient, que en el seu acte anyal d'homenatge a l'infantesa, commemoren l'acte d'adoració que feren a l'Infant Jesús en l'humil bressol de Betlem.

ABECÉ

Oració als Sants Reis

*Glorioses Magestats,
dues voltes coronats:
en cel y en terra;
per Jesús qui us va fer Sants,
vetlleu dels nostres infants
la puríssima innocència.*

*Y a n'aquells que l'hem perdut,
infundiunos la virtut
d'esperà y creure;
que es el ser de cor endins
a consemblansa dels nins
lo que fa la vida bella.*

M. F. T.

Pera recitar

Virolay

*Rosa d'Abril, Morena de la Serra,
de Montserrat Estel,
iluminau la catalana terra;
guiaunos cap al cel.*
*Ab serra d'or els Angelets serraren
eiros turons per fervos un palau.
Reina del cel que'ls Serafins baixaren,
daunos abrich dins vostre mantell blau.*
*Dels catalans sempre sereu Princesa,
dels espanyols Estrella d'Orient,
siau pels bons Pilar de fortaleza,
pels pecadors lo Port de salvament.*
*Ditxosos ulls, Maria, los que us vegen,
ditxós el cor que s'obre a vostra llum;
Rosa del cel que'ls Serafins voltegen
a ma oració donau vostre perfum.*
*Ab vostre nom comensa nostra historia,
y es Montserrat la nostra Sinai,
sien per tots l'escala de la gloria
eiros penyals coberts de romaní.*

† MOSSÉN JACINTO VERDAGUER

Enviat per

MERCÉ TRESSERRA

Diada de Reys ⁽¹⁾

No siguis tan orgullosa, filla meva.—deya un dia la senyora Campreciós a la seva filleta. — Nostre Senyor no estima a les nenes que com tu tenen tant orgull. —

Però la Mercè no's corretgia.

Era única filla d'uns rics senyors que habitaven una gran torre y havia crescut voluntariosa y possessionada de que era rica.

Això disgustava bon xich als seus papàs, malgrat estar empren-dats de la noya, y era causa de que la reprenguessin sovint pera esmenarli el defecte de l'orgull.

Quan l'Agneta, una pobre nena d'edat poch més o menys que la filla dels acaudalats senyors, trucava cada dia al reixat de la torre pera cercar el menjar sobrant, la Mercè cuitava a amagar-se per ni tan sols vèurela.

La senyora Campreciós s'entristia molt quan ho experimentava.

— Mercè — li deya: — ¿cóm es que guardes tant rencor a aque-lla noyeta que ve a cercar el menjar sobrant? Jo voldria que quan tu estàs jugant al jardí, compartissis els jochs ab ella.

— ¡Oh, no, mamà! ¿Ella jugar ab mi? ¿No ha vist quin vestit que porta tan estripat? ¿Y si algú ho experimenta que jugo ab ella? ¡Ves que diria al veure la filla del senyor Campreciós tractant-se ab una pobre que ni tan sols té pera menjar!...—

Aquesta resposta disgustà tant a la senyora, que aquesta assegu-rà a sa filla, d'uns set anys d'edat, que ella seria qui escriuria als Reys perque no li regalessin la nina que de tant temps esperansava.

Pochs dies faltaven pera aquella nit d'alegria.

La Mercè no deixava de reconèixer les seves faltes y temia que'ls Reys li neguessin la nina de tan gran valor com ella pretenia.

Com de costum, una tarda l'Agneta trucà al reixat. La Mercè, al vèurela no se'n refugià. Al contrari.

Va venirli un acudit y el realisà.

Acostantshi va aturarla y li digué ab veu tremolosa:

— Escolta, Agneta... Vuy contarte lo que'm passa. A més neces-sito de tu un favor.—

La pobre quedà estranyada. No sabia comprendre que la filla de la rica familia menestés un favor d'una que no tenia rès pera donar.

— ¡Faig tantes entremaliadures, Agneta; sóch tan orgullosa,

(1) Aquest conte forma part del llibre de *Contes original de la senyoreta Dolors Anglada* (Lola A.), pròxim a publicar-se. — (N. de la R.)

... la Mercè cuitava a amagar-se per ní tan soís vèurela.

que temo que'ls meus desitjos no's vegin realitzats! Solament tu, Agneta, pots ajudar-me. Vina. —

Y la Mercè, agafant la mà de la pobre, l'acompanyà a la glorieta. Allí no seria fàcil que'ls papàs les descobrissin.

— Ara, escolta. Demà passat es diada de Reys. Jo pretench una hermosa nina que, degut al meu mal comportament, no la podré obtenir.

Farem una cosa. Tu escriuràs als Reys, dient-los que't regalin una nina de les millors que s'hagin vist, y com que tu, Agneta, ets tan bona minyona, segurament que'ls Reys no te la negaràn, y allavors la canviaràs per aquella que sempre jugo y a la que tantes mirades adresses quan entres cada dia pel barri de casa. ¿Vols ferho, estimada Agneta?

— ¡Ay, senyoreta! — li contestà apesurada. — ¡Els Reys a casa no hi passen!... ¡Som tan pobres! ¡Es tan alt el pis que habitem que difícil seria arribar a la finestra! ¡El carrer es estret y no hi passen les grans carrosses plenes de joguines!... —

Y a l'Agneta van espurnejarli els ulls.

— ¡No ploris! ¡Fesho, Agneta! Jo't prometo que

jugaré sempre ab tu y que aquesta nina no seria solament meua, sinó teua també, y les dues seriem les que l'habillariem ab trajos de seda de colors vistosos que, gracies al meu bon comportament, la mamà compraria. Com que ets tan bona, Nostre Senyor farà que'ls Reys puguin arribar a l'alta finestra del pis que tu habites. Voldràs escriure'ls, Agneta?

— ¡Oh! Jo no sé escriure... —

La conversa fou interrompuda a la presencia de la senyora Campriciós, qui d'amagat les escoltava.

— ¡Faig tantes entremaliadures, Agneta!...

HISTORIETA DE REYS

Un nen que era molt tafaner, la nit de
Reys va llevarse y's va posar a guaitar

darrera del balcó; mes tenia tanta sòn,
que va quedar-se adormit, y vetaquí que

entrà'l Rey negre, el qual, agafantlo en
brassos dormit, el torna al llit, deixantli

aquet lletrero: Els Reys no porten may
rès als nens que són tafaners.

La Mercè plorava.

La senyora l'agafà y, posànt-sela sobre'ls genolls, va dirli:

— Contenta estich que't reconeguis les teves faltes. No desprecisïs may a ningú y menys als pobres. ¿Sabies tu, acàs, quan t'apartaves brucament de l'Agneta, que vindria dia que d'ella necessitaries? Tingas sempre pels pobres més consideració que pels que no ho són. Pensa, filla meva, que encar que a l'Agneta la vulti la miseria pot amagar un bon cor. Y ara vuy que'm promets que deixaràs ton orgull, perque si avuy els teus papàs són rics y tu te promets un bon pervenir, també demà podem perdre la fortuna, y tu, Mercè, podries trobar-te com la pobra Agneta.—

Segurament que la matinada de Reys a la balconada de l'hermosa torre de la família Campreciós hi lluhien dues nines iguals, vestides ab trajos de seda d'uns colors vistosos, tal com desitjava la Mercè: una pera-ella y una altra pera la pobra Agneta.

DOLORS ANGLADA (LOLA A.)

Les representacions dels Sants Reys

Jo no m'he sabut explicar may l'universal afició que hi ha hagut sempre a les representacions gràfiques y plàstiques dels Sants

Reys. Jo no sé si es pel bell símbol de l'acte d'aquells magnats d'Orient posant llurs persones y riqueses als peus d'aquell Diví Infantó que va néixer en un estable, o bé si es per l'egoïsme dels homes, que sabent que'ls Reys porten joguines a les criatures, esperen que portin altres coses als grans; lo cert es que en totes les èpoques y en totes les terres s'ha pintat, s'ha esculpit y s'ha representat en mil formes diferents la bella escena de l'Adoració dels Sants Reys. Gairebé's podria assegurar que no hi ha hagut cap pintor de fama que no hagi pintat en una o altra ocasió

Fig. 1. — L'Adoració dels Reys. — Fresch de les catacumbes de Sant Calixte.

aquet tema, tan simpàtich a tothom.

Poch temps després de la mort de Nostre Senyor Jesucrist, ja'l trobem representat a les Catacombres, podentse dir que es una de les primeres representacions gràfiques del Cristianisme. Es de les Catacombres de Sant Calixte, a Roma, hont se troba aquesta tan primitiva representació dels Sants Reys que acompanya aquestes lletres ab el núm. 1.

Els Reys aquí tots són blanchs y tots semblen joves per un igual; pel traje que porten semblen més aviat pobres que Reys. Es que'ls cristians dels primers temps eren més amants que nosaltres de la pobresa, d'aquella santa pobresa que va predicar Nostre Senyor ab l'exemple ja al venir a la terra. En això del Rey blanch, el Rey negre y el Rey ros, tampoch hi paraven compte'ls primers cristians, y lo meteix els succehia ab el nombre dels meteixos; tan aviat n'hi posaven tres, com dos, com quatre; aixís com no feyen cas del color, tampoch ne feyen del nombre.

Més tart sí; en el període gòtich ja s'hi troben sempre tres Reys, y un dels tres es negre; y en el vestir se segueix, fins gairebé arribar als nostres temps, la moda de cada època. En el capítol

Fig. 2. — Tarragona. — Capítol de la Porta del Claustre de la Catedral

que publiquem en la figura 2, representant un capítol del Claustre de la Catedral de Tarragona, s'hi veu representat l'acte de l'Adoració, ocupant dues cares: en l'una s'hi veu a la Mare de Deu y el Nen Jesús al mitg, Sant Joseph a la dreta y un dels tres Reys a l'esquerra oferint al Jesuset una capsa d'or; a l'altra cara s'hi veuen els dos altres Reys y al costat els caballs que'ls han dut a Betlem. Aquets Reys van ves-

Fig. 3. — L'Adoració dels Reis (Botticelli)

tits com els grans senyors de l'època.

Al acabar-se l'Edat Mitja y entrar al Renaixement, la representació de l'escena dels Reis va acompanyada de gran fastuositat. Botticelli, pintor florentí de les darreries del segle xv, va pintar una Adoració dels Reis que sembla una recepció (fig. 3). Tothom va mudat y està ordenadament colocat; aquells Reis que hem vist tan pobrement vestits a la pintura de les Catacumbes, són aquí uns Reis riquíssims als que acompanyen gran nombre de criats y caballs.

En una altra pintura d'uns cinquanta anys més tart, feta a Bèlgica per Van Orley (fig. 4), segueix el luxu y la fastuositat, ab

el criteri de fer de la senzilla escena del Portal de Betlem un acte com els que en aquells temps se celebraven en els palaus dels reis; y lo meteix passa a Florença a últims del segle xvi, en que'l Veronès (fig. 5) pinta un quadro de l'Adoració, que ja no passa en un portal, ni en un estable, sinó en els jardins d'un gran palau.

Fins gairebé als nostres temps els pintors no han tingut en compte la propietat de l'escena y l'indumentaria pera les representacions de l'història y cadascú pintava'ls personatges dels seus quadros, no tal com devien anar vestits en el temps en que vivien, sinó tal com anirien en els temps en que vivia'l pintor.

R. L.

Esquixos

—Lo que es jo *tiro* molt bé—
deya un cassador de Sans,
quan li respòn en Morlans:
—El nostre burro també.—

La *mantellina* agafava
tot sovint l'Ajna Bergay;
per això no s'acostava
a l'iglesia quasi may.

Acudit

Contemplant les maravelles
del darrè eclipse de sol,
la senyora den Pinyol
diu que vegé les estrelles;
y té la rahó sobrada,
puig quan semblava de nit,
sense volè el seu marit
li donà una trepitjada.

Fig. 4.—L'Adoració dels Reys (Van Orley et Patinier)

Fig. 5. — L'Adoració dels Reys (Veronès)

CORONACIÓ DEL REY D'ANGLATERRA

La cerimònia de la Coronació, feta ab boniques nines vestides ab els trajos iguals als que usà la cort d'Anglaterra en les festes de la Coronació. Les cares del Rey y les dels principals personatges són també semblants a les dels que prengueren part en la cerimònia.

La princeseta sense llàgrimes

A la distingida Carmeta Rius Carbonell de Vilallonga

CATORZE abrils tan sols comptava la princeseta Olimpia. Sa cara n'era de marfil; els seus cabells, rossos com l'or. Els ulls blaus semblaven dues estrelles robades de l'estrellat espay. Eren sos fins llabris celosos guardians de sa dentadura, blanca com la neu que serveix de mantell a la montanya, y rares vegades s'eren desclosos ab dols somriure.

Caminava altívola y silenciosa pel camí de la vida; podia considerar-se com a símbol d'indiferencia.

Son cor no bategava a l'impuls de cap sentiment, y per això tal volta degué secarse.

Rès absolutament movia ses fibres.

Se deya que jamay havia plorat, y per això era anomenada *La princeseta sense llàgrimes*.

Un amor tan sols tenia: s'idolatrava a sí meteixa. Quan se retratava's contemplava en mirall de cristallines aigües; un somriure imperceptible revelava sa satisfacció. Se delectava admirant ses faccions, però lo que més l'enamorava era sa cabellera d'or, formant sedoses trenes. Moltes vegades imprimia en elles un bes apassionat.

* * *

Acostumava passejarse pels jardins del palau. Se la veyia creuar les arbredes com blanca aparició.

Feya un matí son acostumat passeig.

Lleugera y blanca túnica la cobria; sobre sa espatlla ondejava sa cabellera d'or. Sofocada per la calor, s'assegué baix l'ombra de frondosa acacia. Agafà ses trenes y, després d'imprimir en elles un llarch bes, llensà al sol una mirada altívola; prompte dols somni l'invadí.

Mes de sobte alsà'l cap, moguda per dues veus juvenils que disputaven y prompte'l xocar d'espases.

Un jay! dolorós traspassà l'arbreda, que's separà, donant pas a un gay donzell. Els negres rulls de sa cabellera queyen embullats per ses espatlles y ab l'una mà s'oprimia'l pit; caigué als peus de la princesa, dihent:

— Vos amo, princesa; per vós moria y'm maten per vós.

Mes ella, altívola, s'apartà.

Allavors, fent ell un esforç sobrehumà, esclamà ab veu ja fosa:

— Felis del tot moriria si conseguia una llàgrima per mi. —

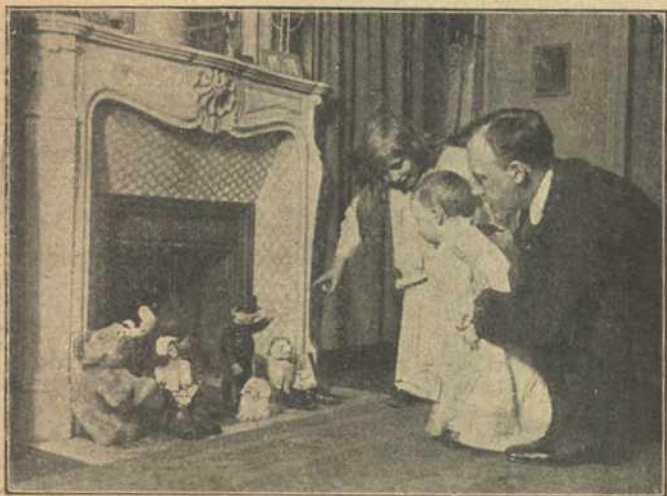

— Aquet cigarro no tira.

— Dèu estar descarregat.

— Al contrari, home: massa carregat de tot lo que no es tabaco.

ELS REYS A EUROPA

Fransa. — El Jesuset ha baixat durant la nit per la xemaneya a portar
joguines als nens bons minyons

Y ab això's fongué sa vida.

Ni una llàgrima va vessar la princesa després de mirar aquell cos
desanimat.

La reina estava molt malalta, cap remey era prou pera salvarla. Ab
aquet motiu en el palau tot eren gemechs y llàgrimes; tan sols en
l'habitació de la princesa tot era indiferent. Olimpia estava llegint
recollada en el gòtic finestral.

Quan més capficada estava en la lectura, se sentí la veu d'un criat
que cridava desde fòra:

— ¡Obriu, princesa, per favor!

— ¿Què passa?—preguntà.

— La reina's mor y vos crida a son costat. —

Olimpia, fent un signe de contrarietat, deixà'l llibre y s'encaminà
a l'alcoba de la reina. Al voltant ploraven el rey y les dames d'honor.

La reina, al vèurela, allargà'ls brassos y digué ab veu ja quasi apagada:

— Filla meva, me moro, consola al teu pare. ¡Adeu!... ¡dónam un bes!...—

Olimpia abaixà'l cap y tocà ab sos llabis el front de la reina. A aquell òscul fret succehí prompte la fredor de la mort.

Ni una llàgrima s'escapà a la princesa, y, silenciosa, s'encaminà de nou a sa habitació.

La princesa's posà malalta. Els metges més famosos s'havien declarat impotents. Per fi, arribà a notícies del rey que en cert castell,

ELS REYS A EUROPA

Als païssos del Nort.— El P. Fonettard y el Papa Noel recorren les terres del fret pera donar un premi o un càstich segons els mereixements de cada noy. El Papa Noel porta les joguines y el P. Fonettard es l'encarregat dels càstichs. Com que aquest últim sempre va contra'ls nens, com el dimoni, el Papa Noel el porta lligat pel bras ab una cadena y sols l'hi deixa castigar als que s'ho mereixen.

anomenat el *Palau dels núvols*, hi havia tres fades benèfiques. Prompte hi envià una esplèndida embaixada ab valioses ofrenes.

Les fades eren tres germanes: Temnis, Horaida y Criseida.

Acceptaren gojosos els presents y al moment desaparegueren pels aires, presentantse en l'habitació d'Olimpia.

Després d'examinarla entregaren al rey: Temnis unes estidores de plata, Horaida un espill ab march d'or y Criseida un finíssim mocador de seda. Allavors Temnis digué:

— Un poder superior ens priva curar a la princesa, però quan, després d'usar les estidores, emplehi el mocador y l'espill, se salvarà.—

* * *

Olimpia seguia emmalaltida. Els metges decretaren tallarli els cabells, mes s'enutjà de tal manera que ningú tornà a insistir. A voltes s'embullava tant la cabellera, que desembullarla era penós. En vista d'això, el rey manà que quan estés dormint li tallessin les trenes ab les estidores de Temnis.

Al despertar-se's tocà instintivament la cabellera, donà un crit d'angoixa y clavà sos ulls en l'espill d'Horaida. Se contemplà primerament espantada, després enutjada y prompte adolorida.

Allavors, joh, prodigi! de sos ulls brotaren copioses llàgrimes.

Olimpia agafà'l mocador de Criseida y's tapà la cara.

Se presentà a sa imaginació aquell bes fret, aquell donzell mort per ella, y plorava, plorava dolament.

El gel estava trencat y de sos ulls eixien dues fonts. Encara plo-

ELS REYS A EUROPA

Alemanya. — El Papa Noel, que a la nit de Nadal corre tot el país ab un sach al coll ple de joguines, pera deixarles als nens que han fet bonnat durant l'any.

rava quan s'aparegué Criseida enrotllada ab bromes d'aromàtich incens. La fada digué ab veu musical:

— Oïmpia està salvada; els plors l'han netejat de ses culpes.—

Olimpia esclamà dolsament:

— *La princesa sense llàgrimes* ha mort. Ma gratitut serà eterna; mes dígam, bona fada, ¿tornaràn a créixer mes trenes d'or...?—

Traduhit per

RAMÓN G.

— Noy: ara meteix he vist un home sense cap.

— ¿Sí? ¡Quina cara devia fer!

Els Reys

A Joseph M.^a y Maria Pla Dalmau

Cavalquen dins la calma de la nit,
envoltats del misteri d'infinit
y a la llum fredolica dels estels;
cavalquen arraulits dintre de vels
riquíssims d'Orient... Els dromedaris
segueixen pels camins frets, llegendaris,
que porten a la terra... Tot dormita,

y un fort anhel d'infants pel món palpita;
y vaguen pels jardins, sense colors,
les ànimes exhaustes de les flors
sortides de llurs calzers... Y la lluna,
com padrina que vetlla, canta una
balada pels infants dalt del blau cel
de la nit radiant y sense un vel...

Y en la pau que's desglosa de la nit
els Reys advenen sobre'l món dormit...

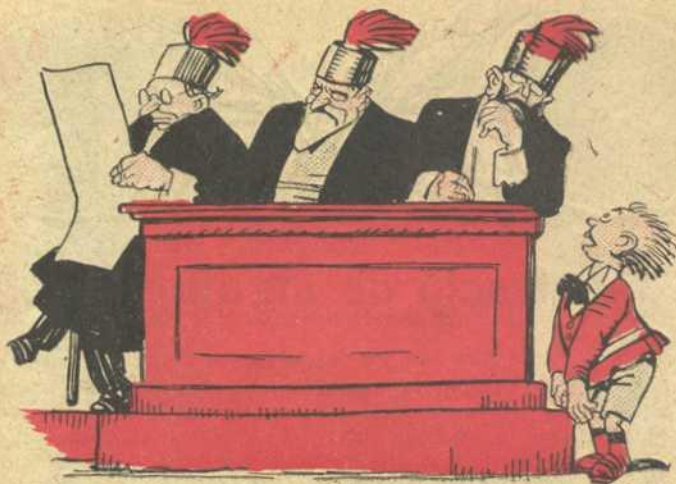
LLUIS G. PLA

El Llamíner

Viu un noy en el meu barri
 que es un golafre molt gran:
 sols espera les diades
 pera poderse atipar.
 Pera ell no hi ha millors dies
 que'l en que cau el seu sant,
 el que's fa la castanyada
 y els dos o tres de Nadal.
 Enguany li ha passat un xasco
 que es lo que us vuy explicar:
 Figureus que a n'els «Reys Magos»
 per carta els va encarregar
 que li portessin sis lliures
 de dolsos dels més triats,
 quatre kilos de galetes,
 una arroba de Suchard
 y si els hi quedava «puesto»

Micella

EXAMEN D'HISTORIA

- Vamos á ver si me sabe usted decir los comuneros de Castilla quiénes eran.
- Padilla, Maldonado...
- Bravo...
- Muchas gracias.

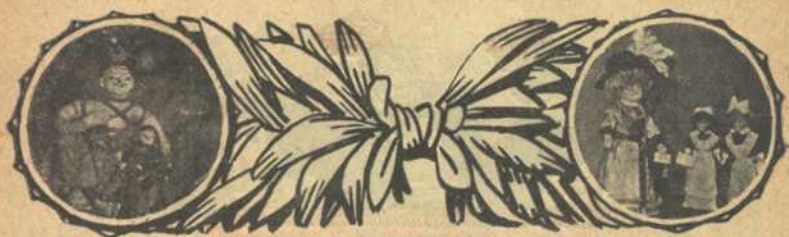
*en un reconet del sach
hi afegissin caramelos
y una mica de crocant.
Els Reys, que són tan amables,
de rès se van descuidar.
¿Creureu que al cap de dos dies
ja no quedava un borrall?
Malgrat ser llarga la llista
dels regals encarregats,
lo que més falta li feya,
el tonto's va descuidar:
Una ampolla de magnesia,
donchs... sí, ho heu endevinat.*

Si no useu bé de les coses,

*ni sou entenimentats,
les que són més agradables
se poden tornar mortals.*

MARIA JUNCEDA

La fabricació de joguines

EN un número de Reys no pot deixar de ser propi un article que parli de la fabricació de joguines, les quals, malgrat ser un article d'evidenta superfluitat, constitueixen una font de riquesa per a molts països, principalment dedicats a l'exercici d'aquesta indústria.

Per lo que's refereix a les joguines de fusta, passen de 50.000 les persones que a l'Alemanya's dediquen a la construcció llur, havent arribat a 12.000 tonelades, representatives d'un valor de cinch milions de duros, els que cada any envia l'esmentada nació a l'Anglaterra. El total de l'exportació d'aquets objectes, que aparenten no poder ser objecte de l'inversió de grans capitals, representa'l triple de la quantitat expressada.

Les joguines se fabriquen principalment a Nuremberg y a Sonnerberg, y es industria gairebé íntegrament casolana, ja que un 75 per 100 dels que s'hi dediquen treballen a domicili. En les dues poblacions esmentades, ab prou feines se trobaria una familia obrera, els individus de la qual no estessin tots consagrats a n'aquesta mena de treball.

Segons datos d'origen americà, Nova York es actualment el mercat de joguines més gran del món. Anyalment ven joguines per valor de 375 milions de pessetes. La major part d'aquesta producció s'exporta a Europa y a l'Assia.

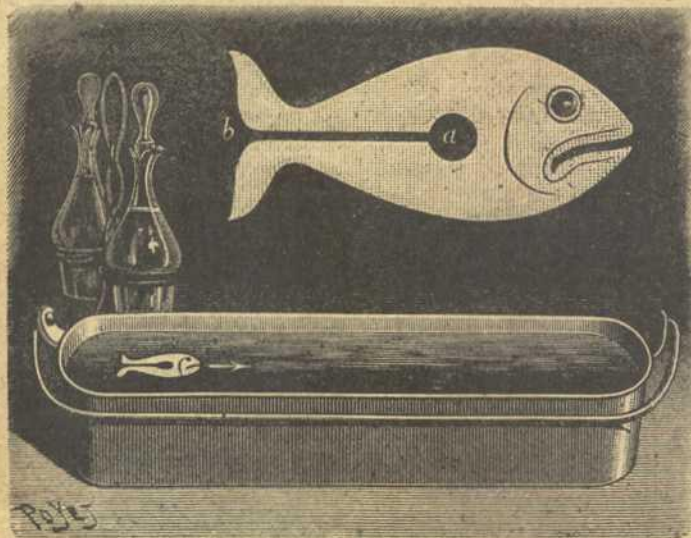
Però en qüestió de joguines, no cedeixen el lloch als yanquis els alemanys y els francesos. Considerem, per exemple, l'industria de les joguines de plom y de llauna. Se calcula que Alemanya, durant l'any prop-passat, ha fabricat setanta milions de pessetes desde la figureta de deu cèntims fins al petit automòbil mecànic, el preu del qual se compta per centenars de pessetes.

Fransa fabrica actualment prop de cinquanta milions de joguines, de les quals trenta van a parar a Anglaterra.

A Espanya, Barcelona y Valencia tenen una important industria

de joguines, si bé la seva producció no arriba, ni de molt, a les quantitats abans esmentades.

Ja veyeu, donchs, estimats llegidors d'EN PATUFET, com per molta destrossa que feu de joguines, es molt difícil que doneu l'abast a la considerable producció que cada dia'n fan les fàbriques nacionals y estrangeres.

Manera de fer córrer un peix per l'aigua

Se retalla un peix en la forma indicada en l'adjunt dibuix, es a dir, ab un forat rodó tal com el *a*, comunicant ab la cúa per medi d'un canal com el *b*, y's coloca'l

peix sobre'l líquit, de manera que una cara quedi completament mullada y l'altra no.

S'omple'l forat ab una gota d'oli, el qual, al voler sortir, empeny al peix en el sentit contrari al del canal. Aquet moviment es molt lent, aixís es que l'espectador el pot contemplar una bona estona.

El Suplement d'En Patufet corresponent al present número publica el catorzè folletó de la graciosíssima y interessant novel·la "En Bolavà detective", ab totes les peripecies que va passar l'intrèpit Bolavà.

Carta als Reys

Benvolguts Senyors,
 que feu tants miracles:
 no us vuy demanar
 joguines molt cares;
 ¿què'n podria fer
 si els jochs no m'agraden?

Benvolguts Senyors:
 desde fa una anyada,
 el riure no sab
 ahont tinch la cara,
 y arreu veig tristors
 que tot me corglassen.

Benvolguts Senyors,
 que feu tants miracles:
 no vuy que'm porteu
 cap lley de dolsaines:
 la meva amargor
 rès pot esborrarla.

Sols una mercè
 mon cor us demana:
 ¡Benvolguts Senyors,
 torneume la mare,
 que quan ella hi es
 tinch jochs y dolsaines!

Firma per l'orfe, que encara no'n sab,

J. MORATÓ

Les sabates del mal pastor

CONTE DE REYS

I

Me trobava un dia en un dels més bonichs poblets del Pirineu català, lloch ahont floreixen, ab la flor de neu, les més hermoses llegendes.

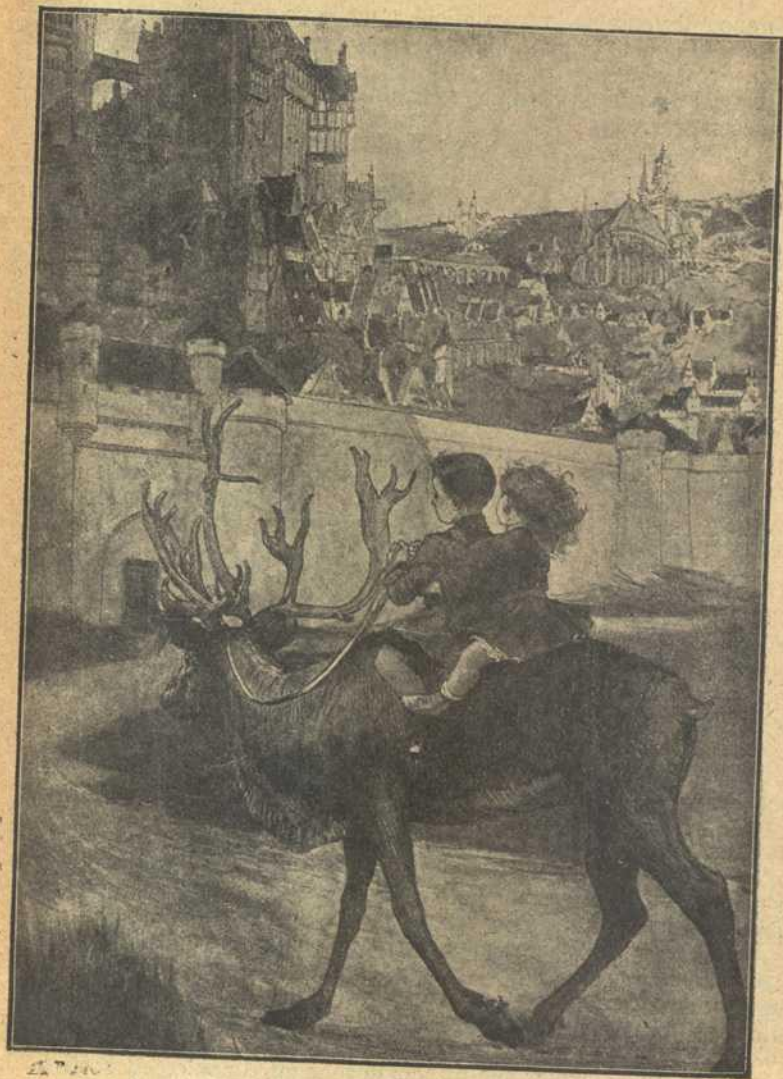
Era la nit de Reys. La mainada de la masia ahont jo m'havia recullit pera passar la nit, dormia ja profundament, després d'haver deixat en l'ampit de la finestra les sabates que'ls Reys havien d'omplenar de joguines, llibres y confitures.

El pare, un honorable pagès, molt estimat de tot el poble, me donava conversa a la vora de la llar.

Ab l'amabilitat que distingeix a la gent de la nostra terra, va comensar a contarme fets interessants de les montanyes, llegendes seculars y histories de pastors.

La que més m'impressionà va ser aquesta:

Hi havia per aquets cims un pastor anomenat en Rampinya. Aquet

Viatge a la ciutat de les roses vermelles.

sobrenom li venia de la seva afició a quedarse ab lo que no era seu. Tothom el temia perque no hi havia res segur per allí ahont ell passava.

No cal dir que en Rampinya era un descregut que feya befa de tot lo més sagrat.

Vingué, com avuy, la vigília dels Reys, y com que ell, per dolent, no havia may tingut el goig de trobar les sabates plenes de joguines, s'alabava de no creure en els Reys, aixís es que ni's prengué la pena, aquella nit, de posar les seves sabates a la finestra.

Com que'l seu cap no més barrinava que dolenteries, mireu quina se n'hi acudí aquella nit. Va pensar que, aprofitantse de que tots els noys y noyes del poble deixaven durant tota la nit les sabates a la finestra, ell podia robarles totes y vèndresseles l'endemà a la fira d'un poble vehí.

Quan li va semblar que tothom dormia en el poble, ell sortí de la seva cabanya ab una escala a coll.

Malgrat la duresa del seu cor, no pogué evitar un moment de dubte y d'esglay, al considerar la malifeta que anava a cometre. Una mena de por li va fer venir esgarrifanses per tota la pell, al pensar que aquella nit santa els tres Reys de l'Orient se dignaven baixar a la terra pera premiar als bons noys.

— ¡Ba, ba! — exclamà en veu alta, volent treures la por del damunt. — Tot això són histories pera'ls mansos. —

Encara no havia acabat de pronunciar aquestes males paraules, se quedà aterrat, sentint darrera seu el trot d'uns caballs invisibles.

Se girà sobtat y no vegé res.

— ¡Sóch un cobart! — esclamà pera donarse coratge; y sense vacilar ni un instant més, s'encaminà cap al poble, y cautelosament, igual que un lladre d'ofici, anà de finestra en finestra robant les sabates dels pobres nens y nenes que dormien confiadament esperant els regals dels sants Reys.

Ab una corda que portava, anava enfilant els parells de sabates, fins que'n tingué un tan bell feix que ab prou feines podia portarlo.

Ab penes y treballs retornà a la seva cabana, y en essent allí se fregà les mans ab alegría pensant en els diners que treuria d'aquell gran nombre de sabates.

Tot d'una li vingué una gran passió de són y s'adormí profundament.

II

L'endemà matí, el cel era tan blau com el mantell de la Verge Maria. Els nens y nenes del poble's varen llevar quan també'l sol se llevava, omplint de reflexes d'or les teulades del xamós poblet.

Crits de joya, exclamacions de ventura omplien l'espai, mentres les manetes àvides recullien de les finestres l'abundor de jóguines, en major nombre que'ls altres anys.

Però ben aviat els nens y nenes s'adonaren de que les sabates havien desaparegut. L'alegría que vessava dels seus cors infantins els privà d'entristirse per tal desaparició, però'ls pares comentaven viçament aquet fet estrany.

— Què serà, què no serà — anaven fent els seus comentaris, quan tot d'una varen sentir una cridoria esgarrifosa devallant de la montanya.

Tothom eixí a fora de les cases pera veure lo que aconteinia, y ab la sorpresa més gran vegeren baixar per la montanya un ser extravagant que no podien compendre si era home o si era bestia, de la boca del qual eixien aquells crits esgarrifosos que havien alarmat al veïnat.

Aquell ser extravagant anava apropantse, ab una velocitat vertiginosa, y quan ja va ser a l'entrà del poble, varen entendre lo que deyen aquells crits esglayadors:

— ¡Detureume! ¡Detureume, per pietat! —

Uns quants homes forsuts se varen posar en travers del carrer pera deturar-lo, y ¡quina no va ser la seva sorpresa y profunda impressió, al veure que aquell home era'l mal pastor, el meteix Rampinya!

Sí, era ell, però ¡en quin estat! Tot el seu cos era ple de cames, com té espines el porch espi. De totes les parts del seu cos n'havien brotat, per voler de Deu, cames y més cames, tantes com sabates havia robat. Y el sens fi de peus eren tots calats ab les sabates robades.

Per això, rodolant com un roch que la tempesta hagués fet despendre dels cims, el mal pastor havia devallat de la montanya, corrent furiosament ab totes les seves cames.

Quan els homes del poble, horroritzats, el varen deixar anar, el cos del mal pastor tornà a emprendre la cursa malgrat el seu voler, y aixís correu tot el dia traversant pobles y boscos, fins que al arribar la nit, el malhaurat s'estimbà daltabaix de les gorges de la Mort, sense que may més se n'hagi tingut noticia.

Diada dels Reys de 1911

JOSEPH M. FOLCH y TORRES

Un angelet

Dedicat a mon germà

Cada nen que's mor
es un àngel més.

En lo més alt d'una casa d'un carrer pobre, viu una trista dona ab dos fillets orfes de pare que té malalt greument al petit.

Es en ple hivern, en el mes de janer. El petit infantó, mancat de medicaments que potser el salvarien, es vetllat per sa pobre mare. Les nits fredes glassen els poch vidres de la miserable habitació.

L'infant més gran dorm no molt lluny de son germanet. . . .

Es nit de Reys. La pobre dona està al costat del bressol.

Comensa a clarejar el dia, entrant els raigs de llum que cauen sobre'l malaltó.

La mare, la pobre, sent que'ls seus ulls s'acliquen pera descansar un moment. . . .

Se despertà la dona y sa primera mirada la donà a son fillet.

Un crit s'escampà per l'habitació.

L'infant s'havia mort.

L'altre nen se despertà als crits de sa mare, y desde son llit li digué:

— Mamà, mamà, ¿què m'han portat els Reys? —

Y plorant va donar un petó a son únic fill y contestà:

— Fill meu, els Reys t'han portat un angelet. —

NARCÍS RUIZ

Nit de Reys

Jo he vist passar els Reys per davant de ma casa. Mon filllet estimat, embadalit, els ha esguardat fins que han arribat a la plassa...

¡Quín goig més pur el de l'àngel de mon cor! ¡Quín picar de peus més alegre y quín palmejar més sadoll d'alegria!...

Petit com es, ha comprès quelcom a través de sa infantesa...

Se'ls ha mirat ab respecte, de cap a peus... Ha vist en ells una cosa misteriosa com qui vol endevinar lo que no pot, mes que sent recansa de no saber.

— *¿Són els reys, papà?* — m'ha dit mirantme fixament.

— ¡Sí, filllet meu! Ells són els quins saben els nens que són bons y dolents; els que ho endevinen tot; que pugen ab escales indefinibles als balcons, deixant omplerts cistells y paneres. ¡Sies bo,

que no t'oblidaràn may... may de la vida! —

He fet un petó a son front, y he sentit una dolça alegria...

He girat el pensament vers a l'edat de ma infantesa y m'han saltat les llàgrimes.

— ¡Sembla ahir que'ls veyia passar ab els ulls cechs d'una imaginació subtil!... ¡Sembla ahir que'ls meus estimats pares deyen lo que jo dich ara al meu filllet!... Y demà'l meu nen ho dirà als seus trossos del cor...

El nen s'ha arrepenjat al coll y m'ha omplert la cara de petons...

Hem sentit l'udol de les bocines dels patges... ¡y tots dos hem benehit els Reys, perque fassin un etern romiatge!

EMILI GRAELLS CASTELLS

El somni den Lluiset

EN Lluiset estava gravíssim. Obligat a ficarse al llit per una forta febre, no va tardar el metge en declararli una pulmonia. Aquella nit, vigília dels Reys, en Lluiset estava pitjor y el deliri s'havia apoderat d'ell. Els seus cabells rossos estaven amarats de freda suhor y respirava penosament. Els seus pares, ab els ulls humits per les llàgrimes, estaven silenciosos al voltant del llit, escoltant les incoherents paraules que pronunciava'l malalt.

En la cambra no's sentia altra remor que'l pantejar den Lluiset y els sanglots de la seva amorosa mare, quan al carrer se sentí la remor de veus infantils que alegrement cantaven:

Els tres Reys de l'Orient

y turrans y neules

porten coses a la gent

per la meva dent.

En Lluiset, al sentir els cants, aixecà'l seu cap y penosament obri els ulls entelats ja.

—Els Reys, els tres Reys...—murmurà, cayent desvanescut altra volta, a l'ensamps que'ls seus pares se precipitaven sobre d'ell, creguts que havia deixat d'existir...

¡Quina visió tan bonica tenia en Lluïset davant dels seus ulls! En un camí obert entre'ls núvols y envoltats per una enlluernadora resplandor, devallaven els tres Reys de l'Orient, seguits de multitud de caballs carregats de tota mena de joguines y lleminadures.

En Lluïset obria admirat les seves parpelles: no's cansava d'admirar aquella riquesa de trajos, aquell nombrós seguici, aquella brillantor de l'estrella que guiava als tres Reys en llur camí.

Passà'l Rey negre, montat en un gros caball del mateix color; seguidament el Rey ros, portant el seguici compost d'esclaus que sostenien altes escales pera arribar als pisos més enlairats, y al passar el Rey blanc, s'adonà den Lluïset y, cridantlo y acostantse'l envers ell, li digué: —Lluïset, he rebut la teva carta en la qual me demanes presents pera'ls teus companys pobres sense demanarme res pera tu, emperò jo, en premi, te concediré'l present de més valor, te donaré la salut perque puguis continuar fent el bé entre'ls nens pobres de la teva barriada.—

Y fentli un llarch petó, anà seguint la comitiva, mentres els àngels que voltaven el Portal de Betlem, anaven cantant:

«Pau en la terra als homes de bona voluntat.»

—¡Papà, mamà!— foren les primeres paraules que digué en Lluïset al tornar en sí meteix. — ¡El Rey blanc m'ha curat; els Reys m'han portat la salut!—

Al sentir els seus pares aquell alegre accent que tants dies no havien sentit, ploraren d'alegria...

L'endemà meteix, en Lluïset, aixecat, pogué contemplar desde darrera'ls vidres del balcó com els seus companys, els nens pobres del carrer, jugaven ab els presents que'ls tres Reys d'Orient havien deixat a n'en Lluïset...

AGUSTÍ BURGAS

SOLUCIONS CORRESPONENTS ALS NÚMEROS 415 Y 416. — *Totes les solucions (7).* — Estanislau Giral, Nick Pinyol, Enrich Verdú, Eudalt Caseras, Miquel Caballero.

Cinch solucions. — Cosins J., germans Remus, Joseph M.ª Garcia, Joseph Arenas, Victòria Ferré, Jaume Winter, Roch Cañellas.

Quatre solucions. — Ferrán Costa, Joseph Guitart, T. Pujol, Joseph Miralles, Eusebi

Bartomeu, germans Alvarez, Modest Robreño, Enrich Bach, Joseph Guitart, Albert Bosch, E. Domingo.

Tres solucions. — Joan Sabater, Joseph Jover, Alfret Ferrer, M. T. J. G., Amadeu Prunera, Candelera Ferrer, J. Sistané, germans Boqueras, Rafel Sadurní, germans Pujol, Angel Casas, Joseph Serra, Fortià Corcoll, Victorià Mas, Joseph Barta, Antón Grima, Manel Jové, germans Botines, Joan Lasida, germans Marxuach, J. Sans.

Dues solucions. — Joan Guarro, Tomàs Mediel, Salvador Ribalta, germans Blanquet, germans Mani, S. Grau, Joan Ubach, R. Crospi, Joaquim Munne, Ramón Montserrat, Joseph Bodallès, Elvireta Montes, Agustí Cabo, (un que no té nom), Joan Llorens, Francisco Salvat, Joan Llorens, Antoni Tarafa, Marià Pi.

Una solució. — Tonet Egea, Miquel Corominas, Manelet Egea, Joseph M.ª Casanovas, Enrich de A. Lucas, N. y V., Eduart Poveda, germans Tarrets, Joan Solà, Enrich Garrell, Pere Julià, Rosa Juncosa, Lluís MoHa, Elisa Ballester, Joseph Fort.

ENDEVINA, ENDEVINETA

CARTA NUMÉRICA

Sr. D. 123456789 4966
4265662

Estimat amic: Tinc el gust de dirte que la meua germana 123782 y el teu amic 12856 s'han casat y vindran a passar uns quants dies aquí hospedantse al hotel de 1732123.

Espero'ls atendràs bé. Reb recorts de 46232, 12372 y 1237289 y tu rebels del teu amic que t'estima, 32198 1237.

NICK WINTER

ENDEVINALLA

¿Quina es la cosa que pot ser de roba, de beguda, de ball y de carn?

JOSEPH BARTA

GEROGLÍFICH

DEU

TOT

PASTOR BLANCHART

LLETRA NUMÉRICA

1 2 3 4 5 6 7 — Carrer de Barcelona.
3 3 7 6 1 7 — Metall.
1 7 6 5 — Banda, extensió.
4 7 2 — Animal.
4 7 — Adjectiu.
4 5 — Intergècció.
4 2 5 — Mal.
1 5 1 5 — Títol de comedia.
4 5 3 5 6 5 — En el balcó.
4 5 3 4 5 3 5 — Nom de dona.

MACARI

SOLUCIONS A LO INSERTAT EN ELS NUMEROS ANTERIORS

En el número 415. — A la xarada: *Viola*. — A la conversa: *Tona*. — Al rombo: *Regomir*.

En el número 416. — A les casilles silábiques: *Camí, camiseria, seria*. — Al problema: $98765432 \times 9 = 888888888$. — A la xarada: *Novela*. — A la targeta: *Mossèn Janot, Guimera*.

CAMISERIA Y CORBATERIA
de

= JAUME SANS =

Boqueria, 32. — BARCELONA

Als nens y nenes que comprin a la Casa
se'ls obsequiará ab una bonica postal

ESPECIALITAT EN LES CAMISES A MIDA

